

Nr 273

Av herr Darlin m. fl., om visst avdrag vid beskattningen av aktier.

(Lika lydande med motion nr 280 i Första kammaren)

Jämlikt förordningen med provisoriska bestämmelser om beskattningen av aktiebolags och ekonomisk förenings inkomst i vissa fall (SFS 1960 nr 658) gäller att aktiebolag äger rätt till avdrag för utdelning på aktier för vilka inbetalning skett under tiden 1/1 1961 t. o. m. 31/12 1966. Nämda avdrag får utgöra 4 % av vad som för aktierna inbetalats före beskattningsårets utgång. Genom dessa bestämmelser har i vissa avseenden ett steg tagits mot upphävandet av den diskriminering aktiebolags utdelning genom dubbelbeskattning och kedjebeskattnings är utsatt för.

Det absolut övervägande antalet av vårt lands aktiebolag utgöres av de s. k. familjeföretagen, som karakteriseras av att ett fåtal ansvarar för kapitalhållning och ofta även ledning av företaget (fåmansbolag). Produktionsfaktorerna kapital och arbete verkar således för och i samma företag. I detta förhållande ligger också den stora nackdelen och risken, som är förknäad med denna typ av verksamhet. Går nämligen företaget dåligt medför detta att inte blott avkastningen på det riskvilliga kapitalet uteblir utan även att arbetsinsatsen blir oersatt.

Ingen kan eller vill bestrida familjeföretagens stora betydelse för folk och platser, där de verkar samt för samhällsekonomin i stort. Det borde därför ligga i samhällets intresse att skattebestämmelserna inte utformas på ett sådant sätt att de får alltför starkt negativa verkningar. De nya reglerna om 4 % avdrag på nyemitterat kapital torde emellertid få praktisk betydelse endast för aktiebolag, som redan tidigare hade möjlighet att utdela. För familjeföretaget blir i regel på grund av dubbelbeskattningen utdelning på aktiekapitalet alltför betungande och förekommer därför sällan, vilket i sin tur medför ett svagt intresse för placering av medel i familjebolagsaktier. Denna företagstyp har ingen direkt emissionsmarknad att vända sig till, och därmed uteblir också möjligheten till lättnad i kapitalhållningsproblemet. Som exempel på dubbelbeskattnings förödande inverkan i exempelvis ett familjebolag kan nämnas det fall, då en aktieägares skuld för aktier i företaget skall amorteras med en avkastning, som måste tas ut i form av utdelning. Antar man, att amorteringen uppgår till 3 000 kr. och vederbörande har en marginalskatt på 50 %, så inbetalas i skatt för denna amortering — bolags- och inkomstskatt — ca 9 000 kronor.

Ett genomgående drag i andra industriländer beträffande aktiebolagsbeskattningen är den liberala behandlingen av utdelad vinst. Det är ju framför allt beträffande denna, som den iögonfallande olägenheten med dubbelbeskattningen framträder så tydligt för de mindre och medelstora aktiebolagen. En lösning på detta problem är att göra aktieutdelning på 6 % avdragbar vid beskattning. Maximiregeln medför att de skattelättnader som reformen skulle innebära i första hand kom de mindre bolagen och familjebolagen till godo. Realisering av ett dylikt förslag skulle innebära ett speciellt hänsynstagande till kapitalhållningsproblemen för de företag, som inte har någon direkt kapitalmarknad att lita till. Dessutom är utdelningsfrågan synnerligen aktuell för många aktiebolag av här åsyftad typ, vilka för närvarande inte kan lämna någon eller blott ringa avkastning på det kapital, som icke-arbetande aktieägare håller i företaget och betalar för mögenhetsskatt för. En reform av här antydd riktning skulle dessutom få till resultat ett vidgat intresse att satsa kapital i denna typ av företag. Därmed tillfredsställes även önskemålet att främja ett mera utbrett aktieägande.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att företagsbeskattningskommittén måtte få i uppdrag att utreda och snarast framlägga förslag om rätt till avdrag för utdelning å aktie med viss procent av aktiekapitalet, avdraget dock maximerat till visst belopp.

Stockholm den 25 januari 1962

Gösta Darlin

Tage Magnusson

Hans Nordgren

i Borås
